

Костюк Мар'яна Іванівна,
студентка 2-го курсу факультету
прокуратури та слідства (кримінальної юстиції)
Національного університету «Одеська юридична академія»

Науковий керівник: к.ю.н., доцент, доцент кафедри аграрного,
земельного та екологічного права Канівець Л. А.

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЗАКОНОДАВСТВА У СФЕРІ НАДЗВИЧАЙНИХ ЕКОЛОГІЧНИХ СИТУАЦІЙ

Надзвичайні екологічні ситуації значно впливають на стан довкілля. Різного роду аварії, катастрофи чи стихійні лиха створюють реальну загрозу не лише для людини та навколишнього середовища, а й породжують екологічну небезпеку для країни загалом. Згідно зі ст. 1 Закону України «Про зону надзвичайної екологічної ситуації» надзвичайна екологічна ситуація визначається як надзвичайна ситуація, при якій на окремій місцевості сталися негативні зміни в навколишньому природному середовищі, що потребують застосування надзвичайних заходів з боку держави.

Державна служба України з надзвичайних ситуацій є центральним органом виконавчої влади, що спрямовує свою діяльність на реалізацію державної політики у сфері захисту населення та територій від надзвичайних ситуацій, а також запобігає їх виникненню і сприяє ліквідації. Аналізуючи звіти про основні результати діяльності зазначеного органу варто відзначити, що протягом останніх років спостерігається незначне зниження кількості надзвичайних ситуацій. У зв'язку з чим екологічна безпека визначається одним з першочергових завдань у діяльності держави, в тому числі спеціалізованих служб.

Забезпечення сталого розвитку країни, що буде базуватися на основі безпечного стану екологічної ситуації, повинне супроводжуватися його досконалим та ефективним правовим регулюванням. В Основному законі держави зазначено низку засад задля підтримки стабільної екологічної ситуації в країні. Відповідно до ст. 50 Конституції України кожен має право на безпечне для життя і здоров'я довкілля та на відшкодування завданої порушенням цього права шкоди. На перший погляд дане твердження є досить простим, але надзвичай-

но важливим в аспекті правового регулювання надзвичайних екологічних ситуацій. Згідно з Конституцією України на державу покладено обов'язок щодо охорони навколишнього природного середовища та забезпечення екологічної безпеки.

Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища» закріплює основні засади, які забезпечують охорону довкілля. Однією з них і, як вбачається, найголовнішою є пріоритетність вимог екологічної безпеки, обов'язковість додержання екологічних нормативів та лімітів використання природних ресурсів при здійсненні господарської, управлінської та іншої діяльності. Переважна більшість норм, які регулюють питання щодо надзвичайних екологічних ситуацій знаходять своє відображення у Законі України «Про зону надзвичайної екологічної ситуації», у положеннях законів, що стосуються питань охорони і використання земель, надр, вод тощо та в інших нормативно-правових актах.

Хоча вимоги про попередження чи ліквідацію надзвичайних екологічних ситуацій закріплено у багатьох нормативно-правових актах, але кількість не засвідчує про їх якість та суворе дотримання. З цього приводу можна визначити напрями вдосконалення нормативно-правового забезпечення державного регулювання у сфері надзвичайних екологічних ситуацій, серед яких: 1) обов'язкове врахування міжнародних, національних, регіональних особливостей розвитку законодавства щодо державного регулювання зазначених суспільних відносин; 2) внесення змін до національного законодавства відповідно до проблем сучасності; 3) удосконалення процедури оцінки навколишнього природного середовища; 4) стимулювання обізнаності населення щодо новітніх нормативно-правових актів у галузі екології тощо.

Забезпеченню екологічної безпеки в Україні в останні роки приділяється значна увага. З метою привернення громадськості до проблем екології прийняті Основні засади (стратегія) державної екологічної політики України на період до 2030 року, що стали новим нормативним актом державного стратегічного екологічного планування на найближчі десять років [5, с. 56]. Певно що для фахівців у сфері екологічного права це стало поштовхом для реалізації наукових цілей. Даний документ став базою для формування політики забезпечення екологічної безпеки на різних рівнях. Згідно його змісту велика увага приділена оцінці поточного стану екологічної безпеки, реально

визначені актуальні виклики та загрози національній безпеці, наприклад, зростання споживання природних ресурсів при скороченні запасів, що призводить до боротьби за доступ до природних ресурсів, скорочення біологічного різноманіття, що тягне незворотні наслідки для екосистем [6, с. 58].

Отже, охорона довкілля від надзвичайних екологічних ситуацій повинна бути пріоритетом у діяльності держави, а це, в свою чергу, потребує систематичного вдосконалення механізму правового регулювання.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Конституція України: прийнята 28 червня 1996 року. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Про охорону навколишнього природного середовища: Закон України від 25 червня 1991 року. *Відомості Верховної Ради України*. 1991. № 41. Ст. 546.
3. Про зону надзвичайної екологічної ситуації: Закон України від 13 липня 2000 року. *Відомості Верховної Ради України*. 2000. № 42. Ст. 348.
4. Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року: Закон України від 28 лютого 2019 року. *Відомості Верховної Ради України*. 2019. № 16. Ст. 70.
5. Гетьман А. П. Екологічне право України: навчальний посібник Харків.: Право 2017. 381 с.
6. Сірант М. Правове регулювання забезпечення екологічної безпеки при надзвичайних ситуаціях. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія: «Юридичні науки». 2021. № 4 (32). С. 56-61.

Костюк Мар'яна Іванівна,

студентка 2-го курсу факультету

прокуратури та слідства (кримінальної юстиції)

Національного університету «Одеська юридична академія»

Науковий керівник: *к.ю.н., доцент, доцент кафедри аграрного, земельного та екологічного права Годованюк А. Й.*

ЗЕМЕЛЬНІ ВІДНОСИНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Реалії сьогодення зачепили усі можливі сфери суспільного життя і, безумовно, земельні відносини не є виключенням. Потреби воєнної економіки та належного функціонування громад вимагає значно рішучих дій, ніж зазвичай. Саме це стало поштовхом до внесення пев-